

ZAKON O ZAČASNIH UKREPIH V ZA ODPRAVO POSLEDIC DRAGINJE ZA NAJBOLJ RANLJIVE SKUPINE PREBIVALSTVA

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zaradi posledic vojne v Ukrajini so tveganja na področju zagotavljanja energije izjemno velika. Največje tveganje, s katerim se soočamo je, da bi lahko popolnoma prenehal ves izvoz energije iz Rusije, kar prinaša nadaljnje naraščanje cen energije. Zaostrovanje v dobavnih verigah bo še naprej vplivalo na cene energije in na inflacijo cen življenjskih potrebščin. Republika Slovenija se močno zanaša na uvoz energentov in živil, kar predstavlja pomembno izpostavljenost. Poleg tega pandemija COVID-19 v Evropi in njenem gospodarstvu ostaja prisotno tveganje.

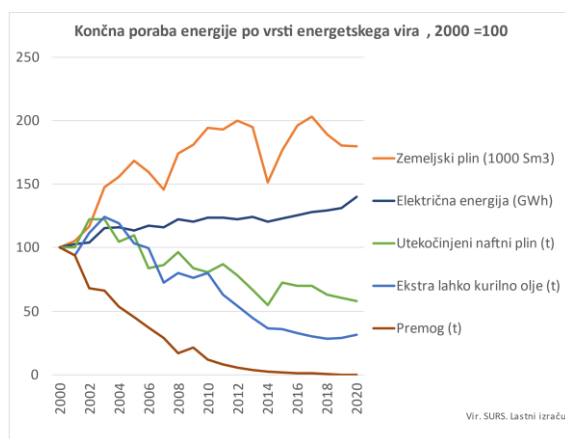
Zaradi dviga cen energentov vlada uvaja enkratni energetske dodatek. Gre za ciljno usmerjen ukrep, ki bo poleg že sprejetih ukrepov Vlade Republike Slovenije za blažitev druginje¹, ublažil vpliv druginje na socialno najbolj ogrožene prebivalce. Nadzor cen energentov namreč blaži prihodnji razvoj inflacije in njen negativni vpliv na razpoložljivi dohodek (njegovo realno znižanje), vendar ne nevtralizira vpliva višjih cen na razpoložljivi dohodek pred sprejetjem ukrepov, poleg tega ne nevtralizira vpliva višjih cen v celoti. Ukrep je sprejet ob predpostavki, da bo šok začasen. Višina dodatka je odvisna od sestave posameznega gospodinjstva, tj. števila članov.

Cena goriva se je začela dvigovati proti koncu leta 2020, tj. ko je začelo okrevati svetovno povpraševanje. Sledili so drugi dvigi cen energentov, ki so začeli rasti v prvem četrtletju leta 2021, splošna raven cen je začela naraščati v drugi polovici leta 2021, rast cene hrane pa v zadnjem četrtletju leta 2021. Podražitev električne energije je predvsem posledica svetovnega povpraševanja po plinu. Ker so cene zemeljskega plina temeljna determinanta

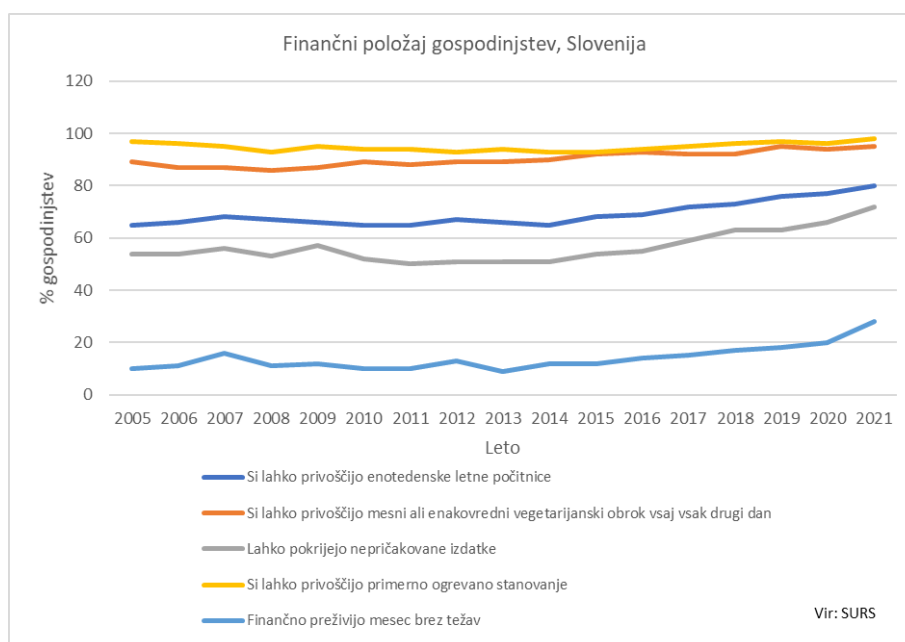
¹ Že sprejeti ukrepi sedanje vlade za blažitev druginje:

- ponovna uvedba regulacije marž trgovcev na bencinskih servisih zunaj avtocest ter sprostitev marž in cene na avtocestah;
- država se je za dizel začasno odpovedala prispevkoma za energetske učinkovitost in obnovljive vire energije;
- zagotovitev najnižjih možnih trošarin za gorivo;
- zvišanje potnih stroškov;
- zvišanje zneska povračila trošarin javnim prevoznikom;
- podpora kmetom, z namenom da se ne bi energetska druginja prelila tudi v druginjo hrane;
- omejitev najvišje drobnoprodajne cene električne energije za gospodinjstva in male poslovne odjemalce (omejitev bo veljala od 1. septembra 2022 do 31. avgusta 2023);
- ohranitev znižane trošarine za električno energijo;
- znižanje prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov energije ter v soproizvodnji z visokim izkoristkom za 50 % (s 1. septembrom 2022);
- znižana davčna stopnja DDV za električno energijo na 9,5% (s 1. septembrom 2022);
- odobritev povečanja obveznih rezerv pšenice Zavodu za blagovne rezerve.

cen električne energije v večini držav EU, je ta dinamika podlaga za večino sedanjega zvišanja cen električne energije.

Po podatkih SURS je v letu 2021 13 % gospodinjstev v Republiki Sloveniji s svojimi dohodki shajalo s težavo (težko oziroma zelo težko). Z manjšimi težavami pa je mesec preživelo 26 % gospodinjstev. 2 % gospodinjstev si ni moglo privoščiti primerno ogrevanega stanovanja, 28 % gospodinjstev pa ne bi moglo pokriti nepričakovanih izdatkov. V letu 2018 je bilo v Republiki Sloveniji okoli 35.000 ali 4 % gospodinjstev, katerih dohodek je bil nižji od praga tveganja revščine, hkrati pa so imeli nadpovprečno visoke izdatke za energijo, pri čemer nesorazmerno visoki izdatki za energijo lahko pomenijo, da gospodinjstva dajejo prednost izdatkom za energijo pred drugimi izdatki.

Finančni položaj gospodinjstev od druge polovice leta 2021 poslabšuje splošna rast cen. Cene življenjskih potrebščin so se močno zvišale v prvi polovici leta 2022 (za 8,2 %). Dražili se niso le energenti, temveč tudi hrana in drugo blago in storitve. Najbolj so se dvignile cene v skupini stanovanja, voda, električna energija, plin in drugo gorivo (za 16,9 %), sledile so višje cene hrane in brezalkoholnih pijač (za 10,5 %), prevoza (za 10,1 %) ter rekreacije in kulture (za 9,5 %).

Draginja najbolj prizadene socialno ogrožene. V gospodinjstvih z najnižimi dohodki (tj. 1. kvartil oziroma 20 % gospodinjstev z najnižimi dohodki) stroški stanovanja in izdatki za hrano skupaj predstavljajo visok delež vseh izdelkov teh gospodinjstev (v letu 2015 57 % vseh njihovih izdelkov) (tabela 1).

Tabela 1: Deleži izdatkov po glavnih skupinah življenjskih potrebščin in dohodkovnih skupinah, leto 2015

Skupina izdatkov	1. kvintil	2. kvintil	3. kvintil	4. kvintil	5. kvintil
01 Hrana in brezalkoholne pijače	17,7	16,4	14,5	14,7	12,2
02 Alkoholne pijače in tobak	2,3	2,3	1,9	1,9	1,4
03 Olačila in obutev	3,5	4,7	5,1	5,8	7,1
04 Stanovanja, voda, električna energija, plin in drugo gorivo	39,2	32,1	27,9	23,6	20,5
05 Stanovajska in gospodinjska oprema in tekoče vzdrževanje	3,1	4,6	4,3	4,5	4,1
06 Zdravstvo	2,1	2,1	2,5	1,8	2,2
07 Prevoz	10,2	12,9	17,0	18,9	21,6
08 Komunikacije	5,2	5,1	5,0	4,9	4,4
09 Rekreacija in kultura	5,9	6,1	6,9	7,3	8,1
10 Izobraževanje	0,2	0,5	0,7	1,2	1,1
11 Restavracije in hoteli	2,3	3,2	4,0	5,3	6,6
12 Raznovrstno blago in storitve	8,2	10,1	10,1	10,2	10,5

Vir: EUROSTAT

Države EU za blažitev vpliva druginje v večini primerov uporabljajo kombinacijo politik, in sicer tistih, ki vplivajo na višino cen energije (ukrepi cenovne podpore), in tistih, ki vplivajo na dohodek gospodinjstev (ukrepi dohodkovne podpore), zlasti ranljivih skupin. Vpliv na cene energije se izvaja predvsem preko znižanja davkov na energijo oziroma preko DDV. Pregled vrste ukrepov, ki so jih države sprejele od oktobra 2021, glede na to, ali gre za dohodkovno ali cenovno podporo, kaže, da je bilo največ ukrepov za podporo cenam. Vse države EU, z izjemo Bolgarije in Madžarske, uporabljajo tudi transferje ranljivim skupinam. Podroben pregled politik, ki se izvajajo glede na državo in politiko, je predstavljen v tabeli 2.

Tabela 2: Ukrepi za blaženje vpliva inflacije

Ukrepi za blaženje vpliva inflacije

Država / Politika	Znižani davek na energijo / DDV	Regulacija maloprodajnih cen	Regulacija veleprodajnih cen	Transferji ranljivim skupinam	Ukrepanje preko podjetij v državni lasti	Davek na nepričakovane dobičke	Podpora poslovanju	Drugo
Avstrija	✓			✓			✓	
Belgija	✓	✓		✓				✓
Bolgarija		✓				✓	✓	
Hrvaška	✓			✓				
Čiper	✓			✓	✓			
Češka	✓			✓				
Danska				✓				
Estonija	✓	✓		✓			✓	
Finska	✓			✓			✓	
Francija	✓	✓	✓	✓				
Nemčija	✓			✓				
Grčija				✓	✓			
Madžarska		✓						
Irski	✓			✓		✓	✓	
Latvija	✓			✓				
Litva				✓				✓
Luksemburg				✓				
Nizozemska	✓			✓				
Norveška	✓			✓			✓	
Poljska	✓	✓		✓				
Portugalska	✓		✓	✓	✓			
Romunija	✓	✓		✓		✓		
Slovenija	✓			✓			✓	
Španija	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
Švedska	✓			✓				✓
Združeno kraljestvo		✓		✓		✓	✓	

Vir: <https://www.bruegel.org/publications/datasets/national-policies-to-shield-consumers-from-rising-energy-prices/>

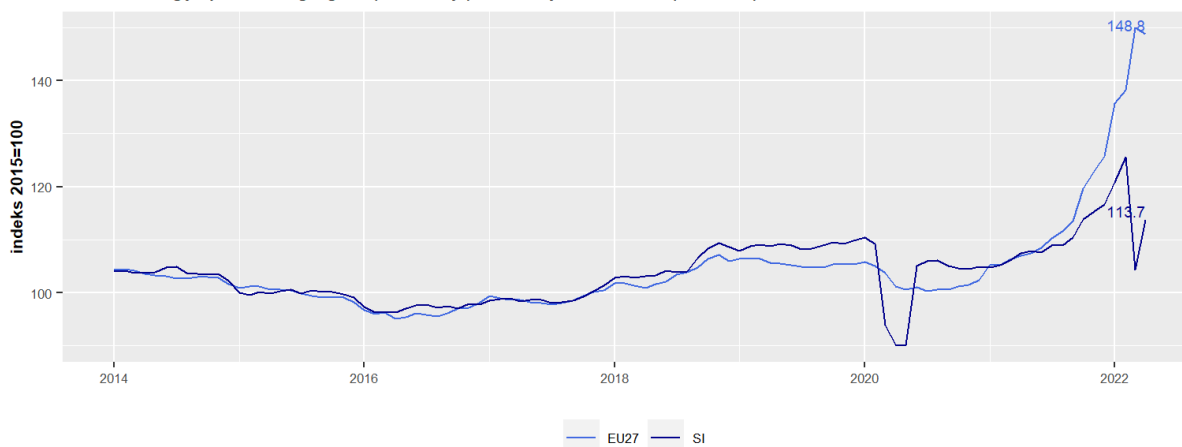
Podatki

prevzeti dne 14. 6. 2022.

Evropska komisija v svojem sporočilu z dne 13. 10. 2021 na splošno ocenjuje, da naj bi se veleprodajne cene plina po zimskem obdobju umirile, vendar na srednji rok zaradi procesa prestrukturiranja energetskih trgov krajših obdobj volatilitnosti cen ni mogoče izključiti. Sistem cen ETS mora ohraniti ustrezni cenovni signal za nadomeščanje fosilnih goriv z nizkoogljiviimi, ki bodo na dolgi rok znižala cene in preprečevala preobčutljivost trgov na podobne dogodke.

V skladu z načeli EU za delovanje notranjega trga z energijo je v Republiki Sloveniji oskrba z energijo (elektrika, zemeljski plin, goriva) tržna dejavnost. Na trgu energije se srečujeta ponudba in povpraševanje po oskrbi z energijo. Kot ponudnik nastopa dobavitelj energije, ki se z vsakim odjemalcem prosto dogovori o količini, ceni in terminu dobavljene energije. Energija je tržno blago, za katero veljajo ekonomske zakonitosti trga.

Cene električne energije, plina in drugih goriv (stanovanja) v Sloveniji in EU, indeks (2015=100)

Vir: EUROSTAT, preračuni SAR MDDSZ, zadnja objava: 08.06.2022

Glede na stanje na evropskih trgih Evropska komisija v svojem sporočilu COM (2021) 660 final z dne 13. 10. 2021 (tako imenovani *Toolbox*) navaja naslednje možne ukrepe za takojšnje odzivanje držav članic:

1. Krizna dohodkovna podpora za prizadeta gospodinjstva

Gre za enkratni znesek ali časovno omejeno pomoč na gospodinjstvo pri plačilu položnic. Evropska komisija spodbuja države članice, da za ta namen uporabijo Sklad za podnebne spremembe. Ukrep mora biti enkraten, da se na dolgi rok vseeno zadrži motivacija za zmanjšanje porabe energije in investiranje v energetske učinkovite ukrepe.

2. Državne pomoči

Pomoč podjetjem ali industriji je možna le v primeru, da je zastavljena transparentno in nediskriminatorno ter z jasnimi kriteriji in cilji, mora pa biti skladna s podnebno-energetskimi cilji, ki so bili sprejeti z NEPN-i. Obstoječe smernice za državne pomoči že dopuščajo odpustke za industrijo (ti odpustki so v primeru prispevka OVE v veljavi tudi v Republiki Sloveniji) in Evropska komisija bo tudi v revidiranih smernicah to možnost obdržala.

Dodatno je na materialni in socialni položaj prebivalstva močno vplivala epidemija COVID-19, ki je povečala stiske predvsem najranljivejšega dela prebivalstva, zato je treba sprejeti nov zakon oziroma začasne ukrepe, ki bodo omilili posledice in vpliv zaradi visokih cen energentov in inflacije cen življenjskih potrebščin na področju socialne varnosti v času ogrevalne sezone, kar je skladno tudi s priporočili Evropske komisije.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Glavni cilj predloga zakona je omiliti posledice, ki so nastale zaradi podražitve cen energentov in cen življenjskih potrebščin v času ogrevalne sezone.

2.2 Načela

2.2.1 Načelo prilagajanja prava družbenim razmeram

V luči negotovosti zakonodajalec nima le pravice, temveč tudi dolžnost, da zakonodajo prilagaja danim družbenim razmeram in jo tudi spreminja, če to narekujejo spremenjena družbena razmerja. Načelo prilagajanja prava družbenim razmeram se v teh družbenih razmerah torej kaže kot ključni element načela pravne države.

2.2.2 Načelo socialne države

Načelo socialne države daje zakonodajalcu pri zagotavljanju in uresničevanju socialne varnosti njenim državljanom široko polje proste presoje. Načelo je povezano z načelom vzajemnosti in solidarnosti.

2.2.3 Načelo zakonitosti

Načelo zakonitosti od državnih organov zahteva, da morajo njihova posamična dejanja temeljiti na zakonu ali na zakonitem predpisu (četrty odstavek 153. člena Ustave Republike Slovenije).

2.2.4 Načelo učinkovitosti

Nujni ukrepi, ki jih država sprejema za obvladovanje in zmanjševanje negativnih posledic visokih cen energentov za najbolj ranljive skupine prebivalstva Republike Slovenije, morajo biti čim bolj učinkoviti.

2.2.5 Načelo ekonomičnosti postopka

Postopki dodeljevanja finančnih sredstev in spodbud se morajo voditi hitro, s čim manjšimi stroški in čim manjšo zamudo za stranke in druge udeležence v postopku.

2.2.6 Načelo solidarnosti

Zakonski ukrepi sledijo načelu solidarnosti in vzajemne pomoči.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

Z namenom zagotavljanja višje socialne varnosti socialno najbolj ranljivih skupin prebivalstva Republike Slovenije, katerih materialno stanje je zaradi druginje med ogrevalno sezono najbolj ogroženo, predlagatelj predlaga naslednje ukrepe:

1. Izplačilo energetskega dodatka za prejemnike denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka

Za izplačilo energetskega dodatka strankam ne bo treba vložiti vloge. Energetski dodatek se bo upravičencu izplačal samo enkrat, pri čemer se bo ugotavljanje izpolnjevanja pogojev na podlagi veljavne odločbe za denarno socialno pomoč ali varstveni dodatek izvajalo v obdobju od 1. avgusta 2022 do 31. marca 2023. Izplačilo energetskega dodatka bo možno v obdobju petih mesecev oziroma v obdobju ogrevalne sezone. Predlaga se, da se pri določitvi višine energetskega dodatka ob upoštevanju osnovnega zneska energetskega dodatka v višini 200 evrov upoštevajo veljavni količniki iz 26. člena Zakona o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18 in 196/21 – ZDOsk; v nadaljnjem besedilu: ZSVarPre) oziroma da je višina energetskega dodatka odvisna od velikosti družine.

2. Izplačilo energetskega dodatka za invalide.

Namen zakona je omiliti posledice dviga cen energentov in cen življenjskih potrebščin, invalidi pa imajo zaradi svoje oviranosti posebne potrebe na področju prehrane, bivanja, ipd in so zato lahko tudi še dodatno ogroženi.

Predlaga se izplačilo energetskega dodatka v višini 200 evrov.

Upravičeni do energetskega dodatka so upravičenci do nadomestila za invalidnost po Zakonu o socialnem vključevanju invalidov (Uradni list RS, št. 30/18, 196/21 – ZDOsk in 206/21 – ZDUPŠOP; v nadaljnjem besedilu: ZSVI), upravičenci, ki imajo pravnomočno odločbo o nezaposljivosti zaradi invalidnosti po 34. členu Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 87/11, 96/12 – ZPIZ-2, 98/14 in 18/21; v nadaljnjem besedilu: ZZRZI) in so upravičeni do denarne pomoči oziroma varstvenega dodatka po ZSVarPre, upravičenci, ki so vključeni v proces zaposlitvene rehabilitacije in prejemajo prejemke iz naslova zaposlitvene rehabilitacije po četrti alineji prvega odstavka 17. člena ZZRZI in so upravičeni do denarne socialne pomoči, upravičenci po Zakonu o vojnih invalidih (Uradni list RS, št. 63/95, 2/97 – odl. US, 19/97, 21/97 – popr., 75/97, 11/06 – odl. US, 61/06 – ZDru-1, 114/06 – ZUTPG, 40/12 – ZUJF, 19/14, 21/18 – ZNOrg, 174/20 – ZIPRS2122 in 159/21; v nadaljnjem besedilu: ZVojI), ki prejemajo družinski dodatek kot edini prejemek in upravičenci, invalidi I. kategorije po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2), ki nimajo pravice do invalidske pokojnine.

Za izplačilo energetskega dodatka strankam ne bo treba vložiti vloge. Energetski dodatek se bo upravičencu izplačal samo enkrat, pri čemer se bo ugotavljanje izpolnjevanja pogojev izvajalo v obdobju od 1. oktobra 2022 do 31. marca 2023. Izplačilo energetskega dodatka bo možno v obdobju petih mesecev oziroma v obdobju ogrevalne sezone.

3. Izjeme na področju denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka (spregled premoženja, razen prihrankov in vrednostnih papirjev pri ugotavljanju materialnega položaja).

Za razširitev kroga upravičencev do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka zaradi omilitve posledic druginje ter s tem povečanje števila upravičencev do energetskega dodatka, predlagatelj predlaga tudi izjeme na področju socialno varstvenih prejemkov, in sicer spregled premoženja, razen prihrankov in vrednostnih papirjev pri ugotavljanju materialnega položaja za vloge za denarno socialno pomoč oziroma varstveni dodatek, vložene v

obdobju od novembra 2022 do marca 2023. Navedeni ukrep prinaša povečanje števila vlog za denarno socialno pomoč in varstveni dodatek.

b) Način reševanja:

Načini reševanja so predstavljeni pod točko 1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je v skladu z veljavnim pravnim redom Republike Slovenije in ni predmet usklajevanja z mednarodnimi obveznostmi Republike Slovenije niti s pravnim redom Evropske unije.

Uskladitev s predpisi, ki jih je treba sprejeti oziroma spremeniti in paketno obravnavati, ni potrebna.

č) Usklajenost predloga zakona:

Zaradi predloga obravnave in sprejema predloga zakona po nujnem postopku v skladu s prvim odstavkom 143. člena Poslovnika državnega zbora sodelovanje javnosti ni potrebno.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ima finančne posledice za državni proračun, ne pa tudi za druga javna finančna sredstva.

Ob predpostavki, da bo predlog zakona začel veljati oktobra 2022, prva izplačila pa bodo izvedena novembra 2022, prinaša finančne posledice za državni proračun v skupni višini okoli 35 milijona evrov oziroma 27 milijonov evrov leta 2022 in 8 milijonov evrov leta 2023.

a) ENERGETSKI DODATEK

1. Invalidi

Po ZSVI ima pravico do nadomestila za invalidnost približno 7.400 oseb, po ZZRZI približno 5.000 upravičencev, po ZPIZ-2 1000 upravičencev in po ZVoJl največ 100 upravičencev, skupaj 13.500 upravičencev.

Ob upoštevanju, da bo vsak prejemnik nadomestila za invalidnost prejel 200 evrov, se ocenjuje, da bodo finančne posledice energetskega dodatka za invalide znašale približno 2,7 milijona evrov.

2. Prejemniki denarne socialne pomoči (v nadaljnjem besedilu: DSP) oziroma varstvenega dodatka (v nadaljnjem besedilu: VD)

Do energetskega dodatka bo upravičenih približno 54.000 prejemnikov DSP (vključeni tudi prejemniki VD, ki prejemajo DSP) in približno 9.000 prejemnikov VD (prejemajo zgolj VD). Na podlagi simulacije se ocenjuje, da bodo finančne posledice energetskega dodatka za obstoječe prejemnike DSP in VD skupaj znašale približno 16,3 milijona evrov.

Poleg navedenega je treba upoštevati še nove prejemnike DSP in VD zaradi drugih ukrepov, opisanih pod točko b) Drugi ukrepi.

Ocenjuje se, da bodo finančne posledice energetskega dodatka za nove prejemnike skupaj znašale 2,1 milijona evrov:

- zaradi neupoštevanja premoženja za prejemnike DSP – ob predpostavki, da bo znašal povprečni energetski dodatek za prejemnike DSP 266 evrov (izračunano na podlagi simulacije) za 7.000 novih prejemnikov – približno 1,9 milijona evrov;
- zaradi neupoštevanja premoženja za prejemnike VD – ob predpostavki, da bo samska oseba, prejemnica VD, prejela 200 evrov energetskega dodatka in ob 1.000 novih prejemnikov – približno 200.000 evrov;

Na podlagi navedenega se celotne finančne posledice energetskega dodatka za prejemnike DSP in VD ocenjujejo na približno 18,4 milijona evrov.

b) DRUGI UKREPI (pet mesecev – od novembra 2022 do marca 2023)

3. Neupoštevanje premoženja pri DSP oziroma VD

Premoženje se pri odločanju o DSP oziroma VD (na podlagi interventnih ukrepov) ni upoštevalo že v času razglašene epidemije zaradi COVID-19.

Po preklicu epidemije zaradi COVID-19 s 15. 6. 2021 (in prenehanju interventnih ukrepov) se je število prejemnikov zmanjšalo iz 68.898 (junija 2021) na 59.886 (julij 2021), torej za 9.012 prejemnikov. V juniju 2021 se je zaposlilo 1.920 prejemnikov DSP. Tako se ocenjuje, da je bilo približno 7.000 prejemnikov upravičenih do DSP zaradi interventnih ukrepov in bo takšno povečanje prejemnikov tudi po predlogu tega zakona.

Ob predpostavki, da je povprečna višina DSP za julij 2022 znašala 375,46 evra, se ocenjuje, da bodo finančne posledice navedenih ukrepov pri DSP znašale približno 2,6 milijona evrov mesečno oziroma približno 13 milijonov evrov za pet mesecev.

V enakem obdobju se je zaradi prenehanja interventnih ukrepov podobno zmanjšalo tudi število prejemnikov VD, in sicer iz 22.066 (junija 2021) na 21.077 (julij 2021), torej za 989 prejemnikov. Ocenjuje se, da bo takšno povečanje prejemnikov VD tudi po predlogu tega zakona.

Ob predpostavki, da je povprečna višina VD za julij 2022 znašala 176,48 evra, se ocenjuje, da bodo finančne posledice navedenih ukrepov pri VD znašale približno 170.000 evrov mesečno oziroma približno 900.000 evrov za pet mesecev.

Skupaj torej se finančne posledice za navedena ukrepa ocenjujejo na 2,77 milijona evrov mesečno oziroma 13,9 milijona evrov za pet mesecev.

c) SKUPNE FINANČNE POSLEDICE

Finančne posledice za energetski dodatek se ocenjujejo:

- za invalide na 2,7 milijona evrov;
- za prejemnike DSP oziroma VD na 18,4 milijona evrov;
- skupaj na 21,1 milijonov evrov.

Glede na to, da gre za enkratni energetski dodatek, katerega izplačilo je možno v obdobju petih mesecih (dveh mesecih leta 2022 – ob predpostavki, da bodo prva izplačila meseca novembra - in treh mesecih leta 2023) se ocenjuje, da bo približno 90 % sredstev oziroma 18,9 milijona evrov treba zagotoviti v letu 2022, 10 % sredstev oziroma 2,2 milijona evrov pa v letu 2023.

Finančne posledice drugih ukrepov se ocenjujejo:

- za neupoštevanje premoženja pri DSP oziroma VD 2,77 milijona evrov mesečno oziroma 13,9 milijona evrov za pet mesecev;

Glede na navedeno in ob predpostavki, da bodo prva izplačila meseca novembra 2022, se ocenjuje, da bo približno 8,1 milijona evrov treba zagotoviti v letu 2022, 5,8 milijona evrov pa v letu 2023.

V skladu z navedenim se skupne finančne posledice predloga zakona ocenjujejo na 35 milijona evrov oziroma 27 milijonov evrov leta 2022 in 8 milijonov evrov leta 2023.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona je treba zagotoviti 35 milijona evrov dodatnih sredstev v že sprejetem državnem proračunu oziroma 27 milijonov evrov leta 2022 in 8 milijonov evrov leta 2023. Sredstva za leto 2022 bodo zagotovljena z rebalansom proračuna 2022, za leto 2023 pa s spremembo proračuna.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH

Države EU za blažitev vpliva druginje v večini primerov uporabljajo kombinacijo politik, in sicer tistih, ki vplivajo na višino cen energije (ukrepi cenovne podpore), in tistih, ki vplivajo na dohodek gospodinjstev (ukrepi dohodkovne podpore), zlasti ranljivih skupin. Vpliv na cene energije se izvaja predvsem preko znižanja davkov na energijo oziroma preko DDV. Pregled vrste ukrepov, ki so jih države sprejele od oktobra 2021, glede na to, ali gre za dohodkovno ali cenovno podporo, kaže, da je bilo največ ukrepov za podporo cenam. Vse države EU, z izjemo Bolgarije in Madžarske, uporabljajo tudi transferje ranljivim skupinam. Podroben pregled politik, ki se izvajajo glede na državo in politiko, je predstavljen v tabeli 2.

Tabela 2: Ukrepi za blaženje vpliva inflacije, povzeti 14. 6. 2022:

Ukrepi za blaženje vpliva inflacije								
Država / Politika	Znižani davek na energijo / DDV	Regulacija maloprodajnih cen	Regulacija veleprodajnih cen	Transferji ranljivim skupinam	Ukrepanje preko podjetij v državni lasti	Davek na nepričakovane dobičke	Podpora poslovanju	Drugo
Avstrija	✓			✓			✓	
Belgija	✓	✓		✓				✓
Bolgarija		✓				✓	✓	
Hrvaška	✓			✓				
Ciper	✓			✓	✓			
Češka	✓			✓				
Danska				✓				
Estonija	✓	✓		✓			✓	
Finska	✓			✓			✓	
Francija	✓	✓	✓	✓				
Nemčija	✓			✓				
Grčija				✓	✓			
Madžarska		✓						
Irski	✓			✓		✓	✓	
Latvija	✓			✓				
Litva				✓				✓
Luksemburg				✓				
Nizozemska	✓			✓				
Norveška	✓			✓			✓	
Poljska	✓	✓		✓				
Portugalska	✓		✓	✓	✓			
Romunija	✓	✓		✓		✓		
Slovenija	✓	✓		✓			✓	
Španija	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
Švedska	✓			✓				✓
Združeno kraljestvo		✓		✓		✓	✓	

Vir: <https://www.bruegel.org/publications/datasets/national-policies-to-shield-consumers-from-rising-energy-prices/>

5.2 PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona je v skladu z veljavnim pravnim redom Republike Slovenije in ni predmet usklajevanja z mednarodnimi obveznostmi Republike Slovenije niti s pravnim redom Evropske unije.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic:

Predlog zakona nima administrativnih posledic v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov ter pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov, razen pri poslovanju centrov za socialno delo in obveznostih strank pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev.

Predlagatelj namreč predlaga naslednje ukrepe:

1. Izplačilo energetskega dodatka za prejemnike denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka

Za izplačilo tega energetskega dodatka strankam ne bo treba vložiti vloge. Energetski dodatek se bo upravičencu izplačal samo enkrat, pri čemer se bo ugotavljanje izpolnjevanja pogojev na podlagi veljavne odločbe za denarno socialno pomoč ali varstveni dodatek izvajalo v obdobju od 1. avgusta 2022 do 31. marca 2023. Izplačilo energetskega dodatka bo možno v obdobju petih mesecev oziroma v obdobju ogrevalne sezone. Predlaga se, da se pri določitvi višine energetskega dodatka ob upoštevanju osnovnega zneska energetskega dodatka v višini 200 evrov upoštevajo veljavni količniki iz 26. člena ZSVarPre oziroma da je višina energetskega dodatka odvisna od velikosti družine.

2. Izplačilo energetskega dodatka za invalide

Namen zakona je omiliti posledice dviga cen energentov in cen življenjskih potrebščin, invalidi pa imajo zaradi svoje oviranosti posebne potrebe na področju prehrane, bivanja, ipd in so zato lahko tudi še dodatno ogroženi.

Predlaga se izplačilo energetskega dodatka v višini 200 evrov.

Upravičeni do energetskega dodatka so upravičenci do nadomestila za invalidnost po ZSVI, upravičenci, ki imajo pravnomočno odločbo o nezaposljivosti zaradi invalidnosti po 34. členu ZZRZI in so upravičeni do denarne pomoči oziroma varstvenega dodatka po ZSVarPre, upravičenci, ki so vključeni v proces zaposlitvene rehabilitacije in prejema prejemke iz naslova zaposlitvene rehabilitacije po četrti alineji prvega odstavka 17. člena ZZRZI in so upravičeni do denarne socialne pomoči, upravičenci po ZVoJl, ki prejema družinski dodatek kot edini prejemek in upravičenci, invalidi I. kategorije po ZPIZ-2, ki nimajo pravice do invalidske pokojnine.

3. Izjeme na področju denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka (spregled premoženja, razen prihrankov in vrednostnih papirjev pri ugotavljanju materialnega položaja).

Za razširitev kroga upravičencev do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka zaradi omilitve posledic druginje ter s tem povečanje števila upravičencev do energetskega dodatka, predlagatelj predlaga tudi izjeme na področju socialno varstvenih prejemkov, in sicer spregled premoženja, razen prihrankov in vrednostnih papirjev pri ugotavljanju materialnega položaja za vloge za denarno socialno pomoč oziroma varstveni dodatek, vložene v obdobju od oktobra 2022 do februarja 2023 oziroma v času ogrevalne sezone. Navedeni ukrep prinaša povečanje števila vlog za denarno socialno pomoč in varstveni dodatek in zato dodatno administrativno obremenitev za centre za socialno delo.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel učinkov za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona ima posledice za socialno področje, saj se bo najbolj ranljivim prebivalcem Republike Slovenije na podlagi predlogov sprememb v času ogrevalne sezone ohranilo socialno varstvo z naslednjimi ukrepi:

- spregledom premoženja, razen prihrankov in vrednostnih papirjev pri ugotavljanju materialnega položaja za vloge za denarno socialno pomoč in varstveni dodatek (brez upoštevanja morebitnega prekrivanja pravic

se ocenjuje, da bo do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka skupaj na novo upravičenih okoli 8.000 prejemnikov);

- izplačilom energetskega dodatka za obstoječe prejemnike denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka (ocenjuje se, da bo upravičenih približno 54.000 prejemnikov denarne socialne pomoči, ki so lahko hkrati prejemniki varstvenega dodatka, in približno 9.000 prejemnikov varstvenega dodatka, ki prejemajo zgolj varstveni dodatek) in za nove prejemnike denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka (brez upoštevanja morebitnega prekrivanja pravic se ocenjuje, da bo upravičenih približno 8.000 prejemnikov denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka);
- izplačilom energetskega dodatka za invalide (ocenjujemo, da bo po ZSVI, ki imajo pravico do nadomestila za invalidnost upravičeno približno 7.400 oseb, po ZZRZI približno 5.000 oseb, po ZPIZ-2 1000 oseb in po ZVoJI največ 100 oseb, skupaj 13.500 oseb).

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel učinkov za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Predlog zakona ne bo imel učinkov za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeti zakon bo predstavljen ciljnim skupinam ter širši javnosti prek medijev in spleta. V okviru svojih pristojnosti bo izvajanje zakona spremljalo tudi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

Drugi pomembnih okoliščin v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona, ni.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Zaradi predloga obravnave in sprejema predloga zakona po nujnem postopku v skladu s prvim odstavkom 143. člena Poslovnika državnega zbora sodelovanje javnosti ni potrebno.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba ni sodelovala.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES:

- Luka Mesec, minister,
- Simon Maljevac, državni sekretar,
- Dan Juvan, državni sekretar,
- mag. Barbara Goričan, vršilka dolžnosti generalne direktorice Direktorata za socialne zadeve,
- mag. Andrejka Znoj, generalna direktorica Direktorata za invalide.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen (vsebina zakona)

S tem zakonom se zaradi omilitve posledic dviga cen energentov in cen življenjskih potrebščin z namenom blažitve posledic druginje, kot začasni ukrepi na področju socialne varnosti za najbolj ranljive skupine prebivalstva določajo:

- energetski dodatek za prejemnike denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka,
- energetski dodatek za invalide in
- začasen odstop od določb Zakona o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18 in 196/21 – ZDOsk; v nadaljnjem besedilu: ZSVarPre) in Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ, 75/17, 77/18, 47/19, 189/20 – ZFRO in 54/22 – ZUPŠ-1; v nadaljnjem besedilu: ZUPJS).

2. člen (energetski dodatek za prejemnike denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka)

(1) Upravičenci oziroma upravičenke (v nadaljnjem besedilu: upravičenci) do energetskega dodatka po tem členu so prejemniki denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka po ZSVarPre. Upravičenost do energetskega dodatka se ugotavlja na podlagi prve odločbe do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka, veljavne kadarkoli v obdobju od 1. avgusta 2022 do 31. marca 2023.

(2) Če se med povezane osebe po ZUPJS za prejemnika denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka upošteva oseba, ki se je že upoštevala pri upravičenju do energetskega dodatka pri drugem prejemniku, prejemnik ni upravičen do energetskega dodatka. Pogoji iz prejšnjega stavka ne velja za otroke v skupnem varstvu in vzgoji iz drugega odstavka 26. člena ZSVarPre.

(3) Višina energetskega dodatka iz prvega odstavka tega člena znaša:

- 200 eurov za samske osebe;
- 200 eurov za družine z enim staršem, povečan za 118 eurov za vsakega otroka ali za 59 eurov, če je otrok dodeljen v skupno varstvo in vzgojo;
- 314 eurov za dvostarševske družine, povečan za 118 eurov za vsakega otroka ali za 59 eurov, če je otrok dodeljen v skupno varstvo in vzgojo;
- 314 eurov za osebi, ki sta v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti brez otrok.

(4) Upravičenci iz prvega odstavka tega člena so do energetskega dodatka iz tega člena upravičeni samo enkrat.

(5) Če se pravna podlaga iz prvega odstavka tega člena spremeni ali odpade, se izplačan energetski dodatek iz tega člena ne šteje za neupravičeno prejeta javna sredstva in ga ni treba vračati.

(6) Energetski dodatek iz tega člena izplača ministrstvo, pristojno za socialne zadeve, prejemniku denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka tako, kot je določeno za izplačilo denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka. Energetski dodatek se izplača najpozneje v novembru 2022 oziroma po izdaji prve odločbe do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka, veljavne kadarkoli v obdobju od 1. avgusta 2022 do 31. marca 2023.

(7) Sredstva za izplačilo energetskega dodatka iz tega člena zagotavlja Republika Slovenija iz proračuna Republike Slovenije.

3. člen **(energetski dodatek za invalide)**

(1) Upravičenci do energetskega dodatka po tem členu so:

- upravičenci do nadomestila za invalidnost po 5. členu ali do delnega nadomestila po 8. členu Zakona o socialnem vključevanju invalidov (Uradni list RS, št. 30/18, 196/21-ZDOsk in 206/21-ZDUPŠOP);
- upravičenci, ki imajo pravnomočno odločbo o nezaposljivosti zaradi invalidnosti po 34. členu Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 87/11, 96/12 – ZPIZ-2 in 18/21; v nadaljnjem besedilu: ZZRZI) in so upravičeni do denarne pomoči oziroma varstvenega dodatka po ZSVarPre;
- upravičenci, ki so vključeni v proces zaposlitvene rehabilitacije in prejemajo prejemke iz naslova zaposlitvene rehabilitacije po četrti alineji prvega odstavka 17. člena ZZRZI in so upravičeni do denarne socialne pomoči po ZSVarPre;
- upravičenci po Zakonu o vojnih invalidih (Uradni list RS, št. 63/95, 2/97 – odl. US, 19/97, 21/97 – popr., 75/97, 11/06 – odl. US, 61/06 – ZDru-1, 114/06 – ZUTPG, 40/12 – ZUJF, 19/14, 21/18 – ZNOrg, 174/20 – ZIPRS2122 in 159/21), ki prejemajo družinski ali invalidski dodatek kot edini prejemek in
- upravičenci, invalidi I. kategorije po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo), ki nimajo pravice do invalidske pokojnine,

kadarkoli v obdobju od 1. oktobra 2022 do 31. marca 2023.

(2) Višina energetskega dodatka iz prejšnjega odstavka je 200 eurov.

(3) Energetski dodatek iz tega člena izplača Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za upravičence iz prve in pete alineje prvega odstavka tega člena, za upravičence iz druge in tretje alineje prvega odstavka tega člena ministrstvo, pristojno za invalide, za upravičence iz četrte alineje prvega odstavka tega člena pa ministrstvo, pristojno za obrambo. Energetski dodatek se izplača najpozneje v novembru 2022 oziroma po priznanju pravice, na podlagi katere so po prvem odstavku tega člena upravičeni do energetskega dodatka, kadarkoli v obdobju od 1. oktobra 2022 do 31. marca 2023.

(4) Sredstva za izplačilo energetskega dodatka iz tega člena zagotavlja Republika Slovenija iz proračuna Republike Slovenije.

4. člen **(upoštevanje energetskega dodatka pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, oprostitvev dohodnine, plačila prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje in izvzem iz izvršbe)**

(1) Energetski dodatek iz tega zakona se ne šteje v dohodek pri uveljavljanju pravic po ZUPJS.

(2) Ne glede na zakon, ki ureja dohodnino, se od energetskega dodatka iz tega zakona ne plača dohodnina.

(3) Od energetskega dodatka iz tega zakona se ne plačujejo prispevki za obvezno zdravstveno zavarovanje.

(4) Energetski dodatek iz tega zakona je izvzet iz izvršbe po Zakonu o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M,

23/20 – SPZ-B, 36/21, 81/22 – odl. US in 81/22 – odl. US), iz davčne izvršbe po Zakonu o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US, 203/20 – ZIUPOPDVE, 39/22 – ZFU-A, 52/22 – odl. US in 87/22 – odl. US) ter iz stečajne mase v postopku osebnega stečaja po Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr. in 196/21 – odl. US).

5. člen

(izjeme na področju socialnovarstvenih prejemkov)

Za potrebe ugotavljanja materialnega položaja vlagatelja vloge za denarno socialno pomoč oziroma varstveni dodatek in oseb, ki se upoštevajo poleg vlagatelja, v skladu z ZUPJS in ZSVarPre, vložene v obdobju od meseca novembra 2022 do marca 2023, se premoženje, razen prihrankov in vrednostnih papirjev, ne upošteva.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

6. člen

(način dokončanja postopkov za pridobitev denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka)

Postopki za uveljavljanje pravice do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka, ki so se začeli pred začetkom uporabe tega zakona, se dokončajo po določbah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18 in 196/21 – ZDOsk).

7. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Člen določa vsebino in namen zakona, s katerim se določajo dodatni začasni ukrepi za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov in cen življenjskih potrebščin. Kot začasni ukrep je določeno izplačilo energetskega dodatka energetski dodatek za prejemnike denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka, energetski dodatek za invalide ter odstop od določb zakonov.

K 2. členu:

S tem členom zakona se za zagotovitev interventne pomoči zaradi dviga cen energentov in cen življenjskih potrebščin ter zagotavljanje višje socialne varnosti določa pravica do izplačila energetskega dodatka za prejemnike denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka.

Energetski dodatek se bo upravičencem izplačal samo enkrat, pri čemer se bo ugotavljanje izpolnjevanja pogojev na podlagi veljavne odločbe za denarno socialno pomoči ali varstveni dodatek izvajalo v obdobju od 1. avgusta 2022 do 31. marca 2023. Izplačilo le-tega bo možno v obdobju petih mesecev oziroma v obdobju ogrevalne sezone. To pomeni, da bo enkratni energetski dodatek prejel upravičenec po tem, ko mu je priznana pravica do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka, in sicer za katerikoli mesec v navedenem obdobju, in sicer se bo za izračun višine dodatka uporabil prvi mogoči mesec (glej nadaljevanje oziroma spodaj navedene primere). Zaradi jasnosti je posebej poudarjeno, da upravičenec ne more več kot enkrat prejeti energetskega dodatka iz tega člena (preverjanje izpolnjevanja pogojev se bo izvajalo za celotno obdobje, vendar pa bo do energetskega dodatka lahko oseba upravičena le enkrat).

Energetski dodatek se bo izplačal po uradni dolžnosti, kar pomeni, da upravičencem ne bo treba vlagati vlog (in vlog tudi ne bo). Izplačal se bo na podlagi veljavne odločbe o denarni socialni pomoči oziroma varstvenem dodatku.

Upravičencem, ki so:

- samske osebe, se bo energetski dodatek izplačal v višini 200 evrov;
- družine z enim staršem, se bo energetski dodatek izplačal v višini 200 evrov, povečan za vsakega otroka za 118 evrov oziroma za 59 evrov v primeru dodelitve otroka v skupno varstvo in vzgojo;
- dvostarševske družine, se bo energetski dodatek izplačal v višini 314 evrov, povečan za vsakega otroka za 118 evrov oziroma za 59 evrov v primeru dodelitve otroka v skupno varstvo in vzgojo;
- osebi, ki sta v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti brez otrok, se bo energetski dodatek izplačal v višini 314 evrov.

Pri določitvi višine energetskega dodatka so se ob upoštevanju osnovnega zneska energetskega dodatka v višini 200 evrov upoštevali naslednji veljavni količniki iz 26. člena Zakona o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18 in 196/21 – ZDOsk; v nadaljnjem besedilu: ZSVarPre), in sicer za:

- samske osebe količnik 1;
- družine z enim staršem količnik 1, povečan za vsakega otroka za količnik 0,59 oziroma za polovico količnika 0,59 v primeru dodelitve otroka v skupno varstvo in vzgojo;
- dvostarševske družine vsota količnikov 1 (1. odrasla oseba) in 0,57 (2. odrasla oseba), povečana za vsakega otroka za količnik 0,59 oziroma za polovico količnika 0,59 v primeru dodelitve otroka v skupno varstvo in vzgojo;
- osebi, ki sta v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti brez otrok vsota količnikov 1 (1. odrasla oseba) in 0,57 (2. odrasla oseba).

Če bo ena izmed povezanih oseb po Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 –

odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ, 75/17, 77/18, 47/19, 189/20 – ZFRO in 54/22 – ZUPŠ-1; v nadaljnjem besedilu: ZUPJS), prejemnica denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka že prejela energetski dodatek na podlagi tega člena ali pa se bo upoštevala kot povezana oseba pri drugem prejemniku energetskega dodatka na podlagi tega člena, do »ponovnega« izplačila energetskega dodatka ali njegove razlike ne bo upravičena.

Za lažje razumevanje so spodaj podani nekateri primeri:

1. če se v obdobju preverjanja upravičenosti do energetskega dodatka, v družini spremeni prejemnik denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka, novi prejemnik ni upravičen do energetskega dodatka;
2. če je prejemnik že prejel energetski dodatek, pa se nato rodi nov otrok, prejemnik ni upravičen do energetskega dodatka »za otroka«;
3. če se je pri dodeljevanju energetskega dodatka upošteval otrok, za katerega je dolžnost preživljanja prenehala (npr. študent, ki je zaključil študij, otrok, starejši od 18 let, ki se ne šola več) in le-ta uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka, do energetskega dodatka ni upravičen niti kot samska oseba niti v sklopu morebitne nove družine (četudi denarno socialno pomoč oziroma varstveni dodatek vlaga drugi partner);
4. če sta se partnerja upoštevala pri dodeljevanju energetskega dodatka in je bil eden izmed njiju upravičen do le-tega, po razpadu zveze nista upravičena do energetskega dodatka niti kot samski osebi niti v sklopu morebitne nove družine (četudi denarno socialno pomoč oziroma varstveni dodatek vlaga drugi partner);
5. prav tako se energetski dodatek ne dodeli v vseh ostalih primerih, ko se v primeru nove družine pri prejemniku upošteva oseba, ki se je že upoštevala pri dodelitvi energetskega dodatka iz tega člena.

Izjema od navedenega so otroci v skupnem varstvu in vzgoji, saj se za takšnega otroka pri denarni socialni pomoči oziroma varstvenem dodatku upošteva polovični količnik (sočasno se otrok kot povezana oseba lahko upošteva pri obeh starših), zato se bo tudi energetski dodatek izplačal obema staršema (seveda samo v primeru, da sta oba starša upravičena do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka).

Če se pozneje ugotovi, da oseba ali družina ni bila upravičena do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka (razveljavitev ali odprava odločbe), vendar pa je na podlagi tega dejstva prejela energetski dodatek, se le-ta ne šteje za neupravičeno prejeto javna sredstva in ga ni treba vračati.

Sredstva za izplačilo energetskega dodatka iz tega člena zagotavlja Republika Slovenija iz proračuna Republike Slovenije, izplača pa ga Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti tako, kot je določeno za izplačilo denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka. Prvič se bo energetski dodatek iz tega člena izplačal najpozneje v novembru 2022.

K 3. členu:

S tem členom zakona se zaradi zagotovitve interventne pomoči zaradi vpliva visokih cen energentov in inflacije cen življenjskih potrebščin ter z namenom zagotavljanja višje socialne varnosti, poleg prejemnikov denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka, določa tudi pravica do izplačila energetskega dodatka za invalide. Namen zakona je namreč omiliti posledice dviga cen energentov in cen življenjskih potrebščin, invalidi pa imajo zaradi svoje oviranosti posebne potrebe na področju prehrane, bivanja, ipd in so zato lahko tudi še dodatno ogroženi.

Upravičeni do energetskega dodatka so upravičenci do nadomestila za invalidnost po Zakonu o socialnem vključevanju invalidov (Uradni list RS, št. 30/18, 196/21-ZDOsk in 206/21-ZDUPŠOP), upravičenci, ki imajo pravnomočno odločbo o nezaposljivosti zaradi invalidnosti po 34. členu Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 87/11, 96/12 – ZPIZ-2 in 18/21; v nadaljnjem besedilu: ZZRZI) in so upravičeni do denarne pomoči oziroma varstvenega dodatka po ZSVarPre, upravičenci, ki so vključeni v proces zaposlitvene rehabilitacije in prejemajo prejemke iz naslova zaposlitvene rehabilitacije po četrti alineji prvega odstavka 17. člena ZZRZI in so upravičeni do denarne socialne pomoči, upravičenci po Zakonu o vojnih invalidih (Uradni list RS, št. 63/95, 2/97 – odl. US, 19/97, 21/97 – popr., 75/97, 11/06 – odl. US, 61/06 – ZDru-1, 114/06 – ZUTPG, 40/12 – ZUJF, 19/14, 21/18 – ZNOrg, 174/20 – ZIPRS2122 in 159/21), ki prejemajo družinski ali invalidski dodatek kot edini prejemek in upravičenci, invalidi I. kategorije po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo), ki nimajo pravice do invalidske pokojnine.

Za izplačilo energetskega dodatka strankam ne bo treba vložiti vloge. Energetski dodatek se bo upravičencu izplačal samo enkrat, pri čemer se bo ugotavljanje izpolnjevanja pogojev izvajalo v obdobju od 1. oktobra 2022 do 31. marca 2023. Izplačilo energetskega dodatka bo možno v obdobju petih mesecih oziroma v obdobju ogrevalne sezone.

Predlaga se izplačilo energetskega dodatka v višini 200 evrov.

Za izplačilo energetskega dodatka strankam ne bo treba vložiti vloge.

Energetski dodatek se bo upravičencu izplačal samo enkrat, pri čemer se bo ugotavljanje izpolnjevanja pogojev izvajalo v obdobju od 1. oktobra 2022 do 31. marca 2023. Izplačilo energetskega dodatka bo možno v obdobju petih mesecih oziroma v obdobju ogrevalne sezone.

Po tej podlagi bo upravičenih okoli 13.500 upravičencev.

Sredstva za izplačilo energetskega dodatka iz tega člena zagotavlja Republika Slovenija iz proračuna Republike Slovenije, izplačuje pa ga Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ministrstvo pristojno za invalidsko varstvo in ministrstvo pristojno za obrambo.

K 4. členu:

Glede na to, da ni namen energetskega dodatka iz tega zakona izguba drugih pravic iz javnih sredstev, se s predlogom tega člena določa, da se energetski dodatek za prejemnike denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka in za invalide ne štejeta v dohodek pri ugotavljanju upravičenosti do pravic iz javnih sredstev po predpisih, ki urejajo pravice iz javnih sredstev. Od omenjenih energetskih dodatkov ni treba plačati dohodnine in prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje, ravno tako nanju ni mogoče poseči z izvršbo.

K 5. členu:

Za razširitev kroga upravičencev do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka zaradi omilitve posledic druginje in s tem povečanja števila upravičencev do energetskega dodatka po predlogu tega zakona, se s predlogom prvega odstavka tega člena predlaga, da se za potrebe ugotavljanja materialnega položaja vlagatelja vloge za denarno socialno pomoč in oseb, ki se upoštevajo poleg vlagatelja, v skladu z ZUPJS in ZSVarPre, premoženje, razen prihrankov in vrednostnih papirjev, s katerimi oseba lahko razpolaga, za vloge, vložene v obdobju od novembra 2022 do marca 2023, ne upošteva.

K 6. členu:

Predlaga se, da se postopki za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka (in ne samo postopki za uveljavljanje omenjenih pravic na podlagi vlog strank), ki so se začeli pred začetkom uporabe tega zakona, dokončajo po trenutno veljavnih določbah ZSVarPre. V postopke za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka so zajeti ne samo postopki za odločanje o omenjenih pravicah na vlogo stranke, s katero stranka uveljavlja pravico ali želi sporočiti spremembo veljavne odločbe, ampak tudi postopki, ki jih v skladu z veljavnim zakonom, lahko oziroma mora pristojni center za socialno delo začeti po uradni dolžnosti zaradi nastopa spremembe.

K 7. členu:

S predlogom tega člena se kot začetek veljavnosti predloga zakona predlaga že naslednji dan po njegovi objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Določitev krajše vacatio legis od običajne je ustrezna, ker so izdaja, objava in začetek učinkovanja predpisa nujni, da bi se preprečili oziroma zmanjšali negativni učinki druginje na socialni položaj najbolj ranljivih skupin prebivalcev Republike Slovenije. Prav tako bodo prebivalci Republike Slovenije s predlogom zakona seznanjeni s sporočili v sredstvih javnega obveščanja in v okviru zakonodajnega postopka.

IV. BESEDILO ČLENOV, OD KATERIH SE ODSTOPA

1. Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ, 75/17, 77/18, 47/19, 189/20 – ZFRO in 54/22 – ZUPŠ-1)

17. člen

(1) V premoženje osebe se šteje:

1. nepremično premoženje;
2. osebna in druga vozila;
3. vodna plovila;
4. lastniški deleži gospodarskih družb ali zadrug;
5. vrednostni papirji;
6. denarna sredstva na transakcijskem ali drugem računu, kadar ne predstavljajo dohodka skladno s prvim odstavkom 12. člena tega zakona, ki se po tem zakonu upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, hranilne vloge in druga denarna sredstva po izjavi posameznika;
7. drugo premično premoženje.

(2) Pri ugotavljanju velikosti primernega stanovanja iz 1. točke prejšnjega odstavka se upošteva število oseb, ki imajo na naslovu tega stanovanja stalno prebivališče in na tem naslovu tudi dejansko prebivajo. Primerna velikost stanovanja je 2-kratnik največje površine, določene s predpisom, ki ureja dodelitev neprofitnega stanovanja v najem, pri kateri ni plačila lastne udeležbe in varščine. Če je uporabna površina stanovanja večja od uporabne površine primernega stanovanja, se kot premoženje upošteva razlika med posplošeno tržno vrednostjo tega stanovanja, izračunana po metodologiji množičnega vrednotenja nepremičnin in vrednostjo primernega stanovanja. Vrednost primernega stanovanja se izračuna tako, da se velikost primernega stanovanja pomnoži z vrednostjo m² stanovanja glede na posplošeno tržno vrednost stanovanja. Vrednost m² stanovanja glede na posplošeno tržno vrednost tega stanovanja se izračuna tako, da se posplošena tržna vrednost stanovanja deli z m² uporabne površine tega stanovanja. Podatki o posplošeni tržni vrednosti stanovanja in podatki o m² uporabne površine stanovanja se pridobijo iz zbirke podatkov, ki vsebuje podatke o vrednosti nepremičnin.

(3) Podatki o lastnikih premoženja iz prvega odstavka tega člena, razen premoženja iz 6. in 7. točke, se pridobivajo iz javnih zbirk podatkov in dokazil, ki jih predloži oseba. Kot vrednost premoženja iz 2., 3. in 5. točke prejšnjega odstavka se upošteva primerljiva tržna vrednost istovrstnega premoženja. Vrednost tega premoženja se ugotavlja na način, kot ga podrobneje predpiše minister, pristojen za socialno varstvo.

(4) Kot vrednost lastniških deležev gospodarskih družb ali zadrug iz 4. točke prvega odstavka tega člena se upošteva njihova tržna vrednost. Vrednost tega premoženja se ugotavlja na način, kot ga podrobneje predpiše minister, pristojen za socialno varstvo.

(5) Pri vrednostnih papirjih iz 5. točke prvega odstavka tega člena, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev in njihova tržna vrednost ni znana, se upošteva njihova knjigovodska vrednost.